

شومان

و آهنگ های کودکان او

که به عنوان کوچکترین فرزند خانواده، دوران کودکی کم شر و شور و در عین حال پراحساسی داشته است. او آنها را از صمیم قلب دوست می داشت و همفکری و توافق اخلاقی در تمام دوران کودکی در خانواده اش حاکم بود.

اولین مراحل سوادآموزی اش را نزد معلمی گذراند که در قبال غذای مجانی و محل سکونت، در خانواده شومان ساکن شد. در سن شش سالگی به یک مدرسه آمادگی خصوصی به مدیریت یک دکتر به نام «دونر» رفت و چهار سال در آن مدرسه تحصیل کرد. از هفت سالگی نزد «یوهان گو تفرید کونچ» که شور و علاقه اش به موسیقی بسیار بیشتر از توانایی های تکنیکی اش بود، تعلیم پیانو گرفت. کونچ نقش عمده ای در برانگیختن میل و توجه روبرت به موسیقی تربیت گوش او داشت.

شومان یک مجموعه چهار و سه قطعه ای و چند سونات برای کودکان نوشت که در فرهنگ موسیقی اروپا جای بسیار شایسته ای دارد. تحت تأثیر او، پیتر ایلچ چایکوفسکی نیز با استفاده از سبک های موسیقی روسی یک مجموعه قطعات آسان و زیبا برای کودکان روسیه به وجود آورد.

نظر به اهمیتی که آثار شومان برای کودکان دارد، مطالعه مختصری در زندگی این مرد بزرگ و حوادث مربوط به این آثار حاوی نکات قابل استفاده ای برای علاقمندان به موسیقی کودکان است.

ساعت ۲۱ و ۳۰ دقیقه هشتم ژوئن سال ۱۸۱۰، خداوند، فرزندی به کتابفروش محترم شهر تسویکو عطا فرمود. از نامه های روبرت به سه برادرش ادوارد، کارل و یولیوس و تنها خواهرش امیلی، معلوم می شود

کونچ پیوسته در جستجوی قطعانی بود که فقط به منظور آموزش ساخته نشده باشند و به همین علت نیز شومان در نامه‌ای که در سن چهل و دو سالگی اش به کونچ نوشت، مراتب سپاس قلبی و حق شناسی اش را به خاطر شور و هیجان هنری که توسط کونچ در او به وجود آمده و گوش او را به دنیای موسیقی باز کرده بود، اعلام کرد.

شومان در سن هفت یا هشت سالگی مجموعه‌ای از رقص‌های کوتاه ساخت و استعدادش را در بداهه نوازی نشان داد. یکی از زندگینامه نویسان مجله

الگمانیه و تسایتونگ بعدها درباره او چنین نوشت:

«شومان در کودکی استعداد نادر و شگفت‌انگیزی داشت که به او امکان می‌داد احساسات و شخصیت‌های گوناگون را به وسیله نغمه‌ها تصویر کند. آری او می‌توانست اظوار و حرکات همکلاسی‌هایش را به وسیله فیکورها و پاساژهای معینی روی پیانو منعکس کند، چنان که باعث شلیک خنده حاضران از آن همه شباهت می‌شد.»

از اتفاقات مهمی که در سن نه سالگی در زندگی روبرت روی داد، این بود که آگوست، پدر روبرت، استعداد او را تشخیص داد و می‌خواست آن را تا سرحد امکان تقویت کند، به همین علت پسرش را با خود به «کارلسباد» برد تا رسیئال پیانوی ایگناتس موشلس (Ignaz Moscheles) را که نوازنده بی‌همتای پیانو و رهبر ارکستر بود، ببیند.

این رسیئال تأثیر بسیار زیادی بر او گذاشت و در نامه‌ای که در نوامبر ۱۸۵۱ در سن ۴۱ سالگی برای موشلس نوشت، خاطره رسیئال سی و دو سال پیش او را چون «یادگار مقدسی» برشمرد.

وقتی که از کارلسباد برگشت، مثل اینکه نیروی تازه‌ای یافته باشد، با یکی از دوستانش به نام فریدریش پیلتزینک، که پدرش رهبر دسته موسیقی نظامی تسویکو و در عین حال شاگرد کونچ هم بود، تمرینات دونوازی را شروع کرد. کونچ آنها را با قطعات چهاردستی وبر، هومل و چرنی آشنا کرد و تنظیم‌های متعددی از آثار سمفونیک و اورتورهای هایدن و موتسارت در اختیارشان گذاشت و از همه مهمتر آنها را با موسیقی بتهوون که در آن زمان، تنها افراد معدودی او را می‌شناختند، آشنا کرد.

در یازده سالگی نیز وقتی کونچ قطعه «دنیای عدالت» اثر اشنایدر را رهبری می‌کرد، به روبرت اجازه داد بخش همراهی با پیانو را اجرا کند. این تجربه چنان روبرت را به شوق آورد که دوستان نوازنده اش را در خانه جمع می‌کرد و با ارکستری متشکل از دو ویولن، دو فلوت، یک کلارینت، دو شیپور و پیانو که خودش می‌زد و رهبری می‌کرد، اورتور تیگران (Tigran) اثر رگنی را اجرا کرد.

او در این سال‌ها ضمن اینکه کارهای ساده و کوتاه بسیاری ساخت، حدود یکصد و پنجاه زبور برای ارکستر و آواز تصنیف کرد و تعداد زیادی از بچه‌ها را به عنوان نوازنده و خواننده جمع‌آوری کرد. در برنامه‌های مدرسه، هم به عنوان پیانیست و هم خواننده شرکت می‌کرد.

از هفت سالگی نزد «یوهان گو تفرید کونچ» که شور و علاقه اش به موسیقی بسیار بیشتر از توانایی‌های تکنیکی اش بود، تعلیم پیانو گرفت. کونچ نقش عمده‌ای در برانگیختن میل و توجه روبرت به موسیقی و تربیت گوش او داشت.

وقتی شومان مطلبی می‌نوشت و یا آهنگ می‌ساخت، خود را به جای شخصیت‌های مختلف فرض می‌کرد. اگر احساس قدرت می‌کرد، خود را یک فلورستان (Florestan) و اگر رؤیایپردازی می‌کرد، خود را یک ازوبیوس (Esubius) تصور می‌کرد. بعضی اوقات خود را یک داوود مقدسی که گولیات (Goliath) را کُشت، فرض می‌کرد و در ذهن خود یک دسته ارکستر از داوودها می‌ساخت که در مقابل انسانهای عقب افتاده و بی‌فرهنگ ایستاده‌اند. سال ۱۸۲۸، سال مهمی برای شومان بود. در این سال، برای اولین بار با شاعر بزرگ، هاینریش هاینه (Heinrich Heine) دیدار کرد.

همچنین نزد فریدریش ویک (Friedrich Wick) که دختر ۹ ساله اش یک پیانیست کامل بود، شروع به

آموختن پیانو کرد. در همین زمان، در دانشگاه لایپزیگ حقوق خواند، هر چند، هیچ وقت به این شغل روی نیاورد. شومان به دانشگاه هایدلبرگ (Heidelberg) نیز رفت، اما بیشتر وقت خود را برای تمرین پیانو و ساخت قطعات مختلف صرف می کرد. در این شهر او تحت تأثیر ویوست بزرگ، نیکولو پاگانینی (Nicolo Paganini) قرار گرفت. شومان در سال ۱۸۳۰ به لایپزیگ بازگشت و به آموزش نزد فریدریش ویک ادامه داد. اغلب قطعات شومان در این سالها برای پیانو سولو و به صورت قطعات کوتاه که با هم و با یک نام کلی خوانده می شود، ساخته شدند. از آن جمله می توان آلبوم «صحنه های کودکانه»

در حقیقت من احساس می کنم که بعضی اوقات، موسیقی مرا از هم می پاشد. شاید این بازتابی از چیزی که تو به من گفتی باشد. گفتمی که من گاهی در نظر تو مثل بچه ها هستم.

(Scenes From op. 15 Childhood) را که در سال ۱۸۳۷ ساخته شد، نام برد. در این سال شومان با کلارا ویک نامزد کرد.

روبرت شومان در تاریخ ۱۱ فوریه ۱۸۲۸ در نامه ای برای کلارا نوشت:

«من منتظر نامه تو بودم. تو باید چشمهایت را موقمی که قطعات را اجرا می کنی باز کنی. در حقیقت من احساس می کنم که بعضی اوقات، موسیقی مرا از هم می پاشد. شاید این بازتابی از چیزی که تو به من گفتی باشد. گفتمی که من گاهی در نظر تو مثل بچه ها هستم. به هر حال ناگهان به من الهام شد و من از ۳۰ قطعه زیبا و کوچک دست کشیدم و از بین آنها ۱۲ قطعه که صحنه های کودکانه نامیده می شوند، انتخاب کردم. آنها خودشان، خود را تفسیر می کنند و مهمتر آنکه بسیار آسان هستند.»

شومان برای این آلبوم ۱۳ قطعه انتخاب کرده است.

این قطعات موسیقی همراه با حسی سخت و دشوار هستند. شومان معتقد است، نامهای شاعرانه ای که این قطعات پیدا کرده اند، بعد از انجام کار بوده

است. پس از اظهار نظر فردی درباره یکی از این قطعات، شومان گفت:

«من احساس می کنم که او فکر می کند من ابتدا گریه بچه ها را تصور کرده ام و سپس به دنبال تئ درست گشته ام. قضیه کاملاً عکس این است.»

برخلاف اشاره های شومان به ساده بودن قطعات، بعضی از آنها ایجاب می کند که نوازنده تکنیک قابل توجهی داشته باشد، مخصوصاً هنگامی که قطعه با سرعت معین و توسط آهنگساز نواخته می شود.

بسیاری از نوازندگان مشهور، همه این قطعات را به صورت یک کنسرت، ارائه داده اند. وقتی کار درست و دقیقی ارائه می شود، هر قطعه با پیوستگی بسیار زیبا و لطیف، شنونده را مستقیماً به قطعه بعدی هدایت می کند.

این سیزده قطعه عبارتند از:

1. About strange Lands and People
درباره مردمان و سرزمینهای عجیب
2. Curious Story
داستان شگفت انگیز
3. Catch Me!
منو بگیر!
4. Pleading Child
بچه دادخواه
5. Perfect Happiness
خوشبختی کامل
6. Important Event
اتفاق مهم
7. Reverie
خیال واهی
8. By the fireside
کنار آتش
9. Knight of the Rocking - Horse
شوالیه اسب گهواره ای
10. Almost too Serious
تقریباً خیلی جدی
11. Frightening
ترسان
12. Child Falling Asleep
کودک به خواب می رود
13. The Poet Speaks
شعر سخن می گوید

همان طور که از نام این قطعات دریافت می شود، شومان دقت زیادی روی حرکات بچه ها و از آن مهمتر روحیات آنها داشته است و این نشان از علاقه وی به آنها دارد.

در این آلبوم شومان حساسیت خاصی روی جمله بندی و نوانسهای (حالتها) قطعه ها داشته است. او در ابتدای هر قطعه یک نشانه Ped پایین اولین میزان نوشته است. در اولین چاپ. ولی در ادامه آن علامتی نگذاشته است. این علامت، معادل عبارت

در هر صورت این قطعات، بقدری عمیق و دقیق ساخته شده اند که هنوز هم راز و رمزهای جدیدی در آنها کشف می شوند. این ویژگی در تمام ساخته های شومان دیده می شود.

یکی دیگر از مشخصات آثاری که شومان برای بچه ها نوشته است و در این اثر نیز به چشم می خورد، این است که تقریباً همگی نام و عنوان دارند و به نوعی به یک داستان یا حکایت و یا مثل مربوط می شوند و یک رشته پنهان تمام آنها را به هم مربوط می کند. این طور به نظر می رسد که شومان قصد داشته است با عنوان گذاری های بدیع به نوعی نکات تکنیکی قطعات را ساده کند و این نامها را مربوط به حس و حال قطعه جلوه دهد.

در سال ۱۸۴۸ در سن ۴۸ سالگی، شومان یک مجموعه آثار مخصوص کودکان و نوجوانان به نام «آلبوم برای کودکان» نوشت که شامل چهل و سه قطعه است. این آثار طوری نوشته شده اند که کودکان بتوانند

Con Pedal (همراه با پدال) است و نشان می دهد که شومان می خواسته از پدال استفاده شود، ولی این را بر عهده نوازنده می گذارد؛ فقط در بعضی میزان ها، شومان پدال گذاری مخصوصی انجام داده است. در مورد سرعت این قطعات نیز می توان گفت که بعضی از سرعتهایی که در این آلبوم نوشته شده، قابل بحث هستند. در واقع قبول کردن سرعتهایی که شومان برای بعضی از قطعات مشخص کرده است، مشکل است. بطور مثال، شومان برای قطعه شماره ۷ سرعت $d=100$ را تعیین کرده است، ولی کمتر هنرمندی توانسته است این قطعه را با این سرعت اجرا کند، بلکه با سرعتی تقریباً برابر نصف این سرعت اجرا شده است. بطور کلی نمی توان سرعت دقیق هر قطعه را مشخص کرد. در اینجا برای راهنمایی بیشتر نمونه هایی از سرعتهایی را که در چاپ های اولیه این آلبوم بوده است و سرعتهایی را که توسط نوازندگان بزرگ اجرا شده است، ارائه می کنیم.

← EDITIONS → RECORDINGS →

	M.M.	1st Edition	Clara Schumann	Clara Haskil	Vladimir Horowitz	Benno Moisewitsch	Guionar Novacs	Alexis Weissenberg
1. About Strange Lands and People	♪	108	108	69	72	52	80	48
2. Curious Story	♪	112	132	138	132	132	126	132
3. Catch Me!	♪	138	120	140	132	138	126	144
4. Pleading Child	♪	138	88	116	96	104	84	116
5. Perfect Happiness	♪	132	144	192	152	184	152	216
6. Important Event	♪	138	120	144	144	116	116	80
7. Reverie (Träumerei)	♪	100	80	56	52	54	58	48
8. By the Fireside	♪	138	108	138	100	120	126	120
9. Knight of the Rocking-Horse	♪	80	76	96	84	80	72	104
10. Almost Too Serious	♪	69	52	60	53	48	42	69
11. Frightening	♪	96	108	84	84	80	76	56
12. Child Falling Asleep	♪	92	80	92	92	84	76	63
13. The Poet Speaks	♪	112	92	69	92	72	72	46

یکی دیگر از مشخصات آثاری که شومان برای بچه ها نوشته است و در این اثر نیز به چشم می خورد، این است که تقریباً همگی نام و عنوان دارند و به نوعی به یک داستان یا حکایت و یا مثل مربوط می شوند و یک رشته پنهان تمام آنها را به هم مربوط می کند.

آنها را اجرا کنند. شومان که فهم عمیقی از حال و هوای کودکانه داشت، طرح هایی را به لودویک ریشر (ریختر) سفارش داد که برای پشت جلد آن مجموعه آثار بکشد. ریشر به خاطر داستان های مصور پربانش معروف بود.

شومان درباره این اثر می گوید: «در چنان حالی بودم که گویی دو مرتبه به نقطه اول و سال های شروع آهنگسازی ام برگشته ام. خودت اینجا و آنجا به راه پاهایی از طنز و شوخی در آن برخوای خورد.»

بعدها در سال ۱۸۵۳، یعنی پنج سال بعد و در سن ۴۳ سالگی نیز سه سونات را (اپوس A- B- C 118) برای سه دخترش ژولی هشت ساله، الیزه ده ساله و ماری دوازده ساله نوشت. این قطعات طولانی تر، ولی ساده هستند و عناوینی چون آواز پای گهواره یک عروسک، «رقص کولی» و ... دارند.

سال ۱۸۵۳ از سخت ترین سالهای عمر شومان بود. بیماری عصبی او شدت یافت. حس بینایی و شنوایی او مختل شد و قدرت تکلم را از دست داد. گاهی به خیال آنکه شوبرت به او تم هایی را دیکته

می کند نت هایی یادداشت می کرد. یک شب در فوریه ۱۸۵۴ با وجود سرمای زمستان و بدون آنکه کسی مطلع شود از خانه بیرون رفت. او رفته بود تا خود را در رودخانه غرق کند، ولی چند تن از ماهیگیران وی را نجات دادند. به دستور پزشک او را به آسایشگاهی در نزدیکی شهر «بن» بردند. حتی در آن دوران سخت نیز شومان آثاری خلق کرد. سرانجام شومان که همسر خود را که بر بالینش ایستاده بود، نمی شناخت، در ۲۹ ژوئیه ۱۸۵۶ زندگی را بدرود گفت و در «بن»، شهری که بتهوون در آنجا به دنیا آمده بود، به خاک سپرده شد.

مطالعه دوران کودکی مردان و زنان بزرگ دنیا به خودی خود، هم الهام بخش است و هم نکات آموزشی بسیاری را دربر دارد. مطالعه فنی آثار ساخته شده برای کودکان نیز که از آزمون «زمان» گذشته باشند، درس های بسیاری را دربر دارند.

بررسی و تحلیل های فنی نیز آموزه های خوبی دارند که متأسفانه به علت حجم مطالب و زمان محدود به آن نپرداختیم، ولی از تمام علاقمندان به موسیقی می خواهیم ما را از نظرات و راهنمایی های خود محروم نسازند.

بررسی موسیقی کودک با این شماره به پایان نرسیده است و پرونده این موضوع همچنان در این فصلنامه باز است. از دوستان پژوهشگر و علاقمند درخواست می کنیم با ارسال مقاله، ترجمه، نامه، نقد و ... ما را در برداشتن قدم بعدی برای این موضوع راهنمایی و همراهی کنند.

«مقام»

1. About Strange Lands and People
Von fremden Ländern und Menschen

2. Curious Story

Kuriöse Geschichte

Allegro gioioso ♩ = 122

mf *cresc.* *mf* *p*

This musical score is for a piano piece in 2/4 time, marked 'Allegro gioioso' with a tempo of 122 beats per minute. It features a treble and bass clef. The melody in the treble clef starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and includes a crescendo (*cresc.*) leading to a mezzo-forte (*mf*) section, and finally a piano (*p*) section. The bass clef provides a steady accompaniment.

3. Blindman's buff

Hasche-Mann

Allegro scherzando ♩ = 116

p

This musical score is for a piano piece in 2/4 time, marked 'Allegro scherzando' with a tempo of 116 beats per minute. It features a treble and bass clef. The melody in the treble clef is characterized by a light, playful character, starting with a piano (*p*) dynamic. The bass clef provides a simple accompaniment.

4. Pleading Child

Bittendes Kind

Moderato ♩ = 60

p *pp*

Red. una corda *

This musical score is for a piano piece in 2/4 time, marked 'Moderato' with a tempo of 60 beats per minute. It features a treble and bass clef. The melody in the treble clef is slow and expressive, starting with a piano (*p*) dynamic. The bass clef provides a simple accompaniment. A 'Red. una corda' instruction is present in the bass clef, along with an asterisk (*).

5. Perfectly Contented

Glückes genug

Allegro moderato ♩ = 84

p

Red. *

This musical score is for a piano piece in 2/4 time, marked 'Allegro moderato' with a tempo of 84 beats per minute. It features a treble and bass clef. The melody in the treble clef is lively and rhythmic, starting with a piano (*p*) dynamic. The bass clef provides a simple accompaniment. A 'Red.' instruction is present in the bass clef, along with an asterisk (*).

6. Important Event
Wichtige Begebenheit

Allegro marziale $\text{♩} = 120$

Musical score for 'Important Event' in G major, 3/4 time. The piece is marked 'Allegro marziale' with a tempo of 120 beats per minute. The score is written for piano and features a strong, rhythmic character with frequent accents and dynamic markings such as *f* and *mf*.

7. Reverie
Träumerei

Adagio espressivo $\text{♩} = 50$

Musical score for 'Reverie' in C major, common time. The piece is marked 'Adagio espressivo' with a tempo of 50 beats per minute. The score is written for piano and features a lyrical, expressive character with flowing lines and dynamic markings such as *p*, *f*, and *mf*. It includes fingering numbers (e.g., 2, 4, 1, 3, 2, 3) and articulation marks like 'ped.' and '*'.

8. At the Fireside
Am Kamin

Allegretto grazioso $\text{♩} = 104$

Musical score for 'At the Fireside' in B-flat major, 2/4 time. The piece is marked 'Allegretto grazioso' with a tempo of 104 beats per minute. The score is written for piano and features a light, graceful character with frequent accents and dynamic markings such as *p*.

9. The Knight of the Rocking-horse
Ritter vom Steckenpferd

Allegro con brio $\text{♩} = 170$

Musical score for 'The Knight of the Rocking-horse' in G major, 3/4 time. The piece is marked 'Allegro con brio' with a tempo of 170 beats per minute. The score is written for piano and features a lively, energetic character with frequent accents and dynamic markings such as *f* and *mf*.

10. Almost too Serious

Fast zu ernst

Moderato, poco rubato $\text{♩} = 100$

Musical score for 'Almost too Serious'. The piece is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Moderato, poco rubato, with a quarter note equal to 100 beats. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music begins with a piano (*p*) dynamic. The melody in the right hand features a series of eighth notes, while the left hand provides a steady accompaniment of quarter notes.

11. Frightening

Fürchtenmachen

Poco allegro $\text{♩} = 96$

Musical score for 'Frightening'. The piece is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Poco allegro, with a quarter note equal to 96 beats. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music starts with a piano (*p*) dynamic, moves to piano-piano (*pp*) in the middle, and ends with a forte (*f*) dynamic. The melody in the right hand is characterized by eighth-note patterns, while the left hand has a more rhythmic accompaniment.

12. Child Falling Asleep

Kind im Einschlummern

Lento non troppo $\text{♩} = 44$

Musical score for 'Child Falling Asleep'. The piece is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Lento non troppo, with a quarter note equal to 44 beats. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music is in a piano (*p*) dynamic throughout. The melody in the right hand is slow and features a series of eighth notes, while the left hand has a simple accompaniment of quarter notes.

*Ad. * Ad. **

13. The Poet speaks

Der Dichter spricht

Adagio espressivo $\text{♩} = 68$

Musical score for 'The Poet speaks'. The piece is in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). The tempo is Adagio espressivo, with a quarter note equal to 68 beats. The score consists of two staves, treble and bass clef. The music begins with a piano (*p*) dynamic and ends with a piano-piano (*pp*) dynamic. The melody in the right hand is slow and expressive, featuring a series of eighth notes and a final flourish. The left hand has a simple accompaniment of quarter notes.